

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-536/23 - 5

Υπόθεση C-536/23

Αίτηση προδικαστικής απόφασης

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Σεπτεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht München I (Γερμανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

21 Σεπτεμβρίου 2023

Ενάγουσα και εκκαλούσα:

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

Εναγομένη και εφεσίβλητη:

Mutua Madrileña Automovilista

[παραλειπόμενα]

Landgericht München I

[παραλειπόμενα]

Στη διαφορά

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας [παραλειπόμενα]

—ενάγουσα και εκκαλούσα—

[παραλειπόμενα]

κατά

Mutua Madrileña Automovilista [παραλειπόμενα]

–εναγομένης και εφεσίβλητης–

[παραλειπόμενα]

με αντικείμενο απαίτηση,

το Landgericht München I (πρωτοδικείο Μονάχου I, Γερμανία) [παραλειπόμενα] εξέδωσε την ακόλουθη:

Διάταξη

Η διάταξη της 4ης Μαΐου 2023 τροποποιείται, προκειμένου να διορθωθούν λάθη στο εισαγωγικό μέρος και πρόδηλα εκ παραδρομής τυπογραφικά λάθη και/ή λάθη κατά την υπαγόρευση, σύμφωνα με το άρθρο 319, παράγραφος 1, του Zivilprozessordnung (ZPO) [κώδικα πολιτικής δικονομίας], και αναδιατυπώνεται ως εξής:

1. Αναστέλλει τη διαδικασία.
2. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

Έχει το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, σε συνδυασμό με το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', του εν λόγω κανονισμού, την έννοια ότι ακόμη και κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί το ίδιο, ως εργοδότης ο οποίος συνέχισε να καταβάλλει τις αποδοχές υπαλλήλου του, που κατέστη (προσωρινά) ανίκανος προς εργασία λόγω τροχαίου ατυχήματος, και έχει υποκατασταθεί στα δικαιώματα του υπαλλήλου του έναντι της εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος εταιρίας στην οποία είναι ασφαλισμένο το όχημα που ενεπλάκη στο εν λόγω ατύχημα έναντι αστικής ευθύνης, να ασκήσει αγωγή κατά της ασφαλιστικής εταιρίας ως «ζημιωθείς», κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του υπαλλήλου που κατέστη ανίκανος προς εργασία, εφόσον η ευθεία αγωγή επιτρέπεται;

Σκεπτικό:

I)

Η ενάγουσα και εκκαλούσα (στο εξής: ενάγουσα), ως εργοδότηρια της ζημιωθείσας σε τροχαίο ατύχημα υπαλλήλου, προβάλλει κατά της εναγομένης και εφεσίβλητης (στο εξής: εναγομένη), ως εταιρίας ασφάλισης της αστικής ευθύνης εκ του έτερου εμπλεκόμενου στο ατύχημα οχήματος, αξιώσεις αποζημίωσης εξ υποκαταστάσεως στα δικαιώματα της υπαλλήλου.

Η δημόσιος υπάλληλος είναι κάτοικος Μονάχου και εργάζεται ως ομοσπονδιακή υπάλληλος στο Deutsches Patent- und Markenamt (γερμανικό γραφείο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και σημάτων), στην υπηρεσία του Μονάχου. Το Deutsches Patent- und Markenamt (γερμανικό γραφείο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και σημάτων) αποτελεί ανώτερη ομοσπονδιακή αρχή.

Στις 8 Μαρτίου 2020, κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού αναψυχής στη Μαγιόρκα, η υπάλληλος υπέστη ατύχημα ενώ βρισκόταν καθ' οδόν με το ποδήλατο της και συγκρούστηκε με ένα μισθωμένο αυτοκίνητο, το οποίο ήταν ασφαλισμένο έναντι αστικής ευθύνης στην εναγομένη και το οδηγούσε Γερμανός οδηγός που είναι κάτοικος Γαλλίας. Λόγω των τραυματισμών που υπέστη, η υπάλληλος κατέστη ανίκανη προς εργασία από τις 8 Μαρτίου 2020 έως τις 16 Μαρτίου 2020.

Η ενάγουσα, ως εργοδότης, συνέχισε να της καταβάλλει τις αποδοχές που αντιστοιχούσαν στην περίοδο ανικανότητάς της προς εργασία, ύψους 1 432,77 ευρώ και, με έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 2021, προέβαλε έναντι της APRIL Financial Services AG, η οποία είναι εταιρία επιφορτισμένη από την εναγομένη με τον διακανονισμό ζημιών στη Γερμανία, αξιώσεις για καταβολή των αποδοχών που συνέχισε να καταβάλλει. Η εταιρία αυτή αρνήθηκε να εκπληρώσει την παροχή, επικαλούμενη πρόκληση του ατυχήματος από την υπάλληλο.

Κατόπιν τούτου, η ενάγουσα άσκησε ενώπιον του Amtsgericht München (ειρηνοδικείου Μονάχου, Γερμανία) αγωγή, με την οποία ζητούσε την καταβολή του ποσού των 1 432,77 ευρώ [παραλειπόμενα]. Η εναγομένη αμφισβήτησε την αξίωση αυτή και αμφισβήτησε, επίσης, τη διεθνή δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστηρίου. Με απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2022, το Amtsgericht München (ειρηνοδικείο Μονάχου) απέρριψε την αγωγή λόγω έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας, διευκρινίζοντας ότι η ενάγουσα δεν μπορούσε να επικαλεστεί διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', και του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: κανονισμός 1215/2012), επειδή η ρύθμιση αυτή, ως διάταξη εισάγουσα παρέκκλιση, πρέπει να ερμηνεύεται στενά και επειδή, στο πλαίσιο μιας αφηρημένης και τυποποιητικής εκτίμησης της ανάγκης προστασίας, η ενάγουσα, ως κράτος, δεν χρήζει της ειδικής προστασίας των διατάξεων αυτών, κατά μείζονα δε λόγο επειδή, για παράδειγμα, στο πλαίσιο της ασφάλισης γήρατος και ασθένειας, ασκεί επίσης καθήκοντα οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης.

[παραλειπόμενα] [παρατηρήσεις επί της εθνικής διαδικασίας]

Κατά της ανωτέρω απόφασης [παραλειπόμενα], η ενάγουσα [παραλειπόμενα] έχει ασκήσει έφεση [παραλειπόμενα] [παρατηρήσεις επί της εθνικής διαδικασίας]

Η ενάγουσα θεωρεί ότι κακώς το Amtsgericht München (ειρηνοδικείο Μονάχου) έκρινε ότι στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας, διότι η ενάγουσα μπορεί κάλλιστα να επικαλεστεί δικαίως το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, και το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012. Η ενάγουσα, ως εργοδότη μιας άμεσα ζημιωθείσας σε τροχαίο ατύχημα υπαλλήλου, συνεχίζοντας να καταβάλλει στην υπάλληλο τις αποδοχές της, υποκαταστάθηκε νομίμως στα δικαιώματά της για αποζημίωση έναντι της εναγομένης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θεμελιώνεται διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους κατοικίας της ζημιωθείσας ομοίως και για το νομίμως υποκατασταθέν στα δικαιώματα της ζημιωθείσας πρόσωπο. Τούτο δε διότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (ιδίως απόφαση της 20ής Ιουλίου 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576), ουδόλως απαιτείται κατά περίπτωση εκτίμηση ή διαφοροποίηση βάσει του κριτηρίου του ασθενέστερου διαδίκου, αλλά, χάριν προβλεψιμότητας, κάθε εξ υποκαταστάσεως ενάγουσα η οποία προβάλλει αξιώσεις όχι υπό την ιδιότητα του ασφαλιστή ή του οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης, αλλά ως υποκατασταθείσα στα δικαιώματα της ζημιωθείσας, μπορεί επίσης να ασκήσει αγωγή στα δικαστήρια του τόπου κατοικίας της ζημιωθείσας.

Η ενάγουσα ζητεί από το αιτούν δικαστήριο,

να δεχθεί την έφεσή της και να εξαφανίσει την απόφαση του Amtsgericht München (ειρηνοδικείου Μονάχου) [παραλειπόμενα], υποχρεώνοντας την εναγομένη να της καταβάλει το ποσό των 1 432,77 ευρώ, πλέον τόκων πέντε εκατοστιαίων μονάδων πάνω από το εκάστοτε βασικό επιτόκιο από την ημερομηνία της εκκρεμοδικίας,

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [επικουρικό αίτημα]

Η εναγομένη ζητεί από το αιτούν δικαστήριο

να απορρίψει την έφεση.

Η εναγομένη φρονεί ότι από τον προστατευτικό σκοπό του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, και του άρθρου 13 του κανονισμού 1215/2012 προκύπτει ότι επίκληση του εν λόγω προνομίου έναντι ασφαλιστικής εταιρίας κατά της οποίας έχει εγερθεί αξίωση χωρεί μόνον από τον διάδικο που μπορεί να θεωρηθεί θεσμικά ασθενέστερος από την ασφαλιστική εταιρία, ήτοι την εταιρία ασφάλισης αστικής ευθύνης. Το Δικαστήριο έχει αρνηθεί να αναγνωρίσει το προνόμιο αυτό τόσο στην περίπτωση ενός οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης όσο και στην περίπτωση προσώπων που ασκούσαν επαγγελματική δραστηριότητα στον ασφαλιστικό κλάδο, ανεξαρτήτως μεγέθους [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, της 31ης Ιανουαρίου 2018, Enteco Baltic, C-108/17, EU:C:2018:473, της 20ής Μαΐου 2021, CNP, C-913/19, EU:C:2021:399, και της 21ης Οκτωβρίου 2021, T.B. και D. (Αρμοδιότητα σε υποθέσεις ασφαλιστικού δικαίου) C-393/20, EU:C:2021:871]. Τέτοια θεσμικά ασθενέστερη θέση πρέπει

όμως να θεωρηθεί ότι δεν υφίσταται ούτε στην περίπτωση κράτους μέλους της Ένωσης, ως υποκειμένου του διεθνούς δικαίου, κατά μείζονα λόγο όταν αυτό εκπληρώνει, όπως εν προκειμένω η ενάγουσα, παροχές οι οποίες, ως εκ της φύσεώς τους, αντιστοιχούν σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης και ασκεί, επιπλέον, την εποπτεία επί των ασφαλιστικών εταιριών που δραστηριοποιούνται στο έδαφός του. Εν πάση περιπτώσει, το επιληφθέν τμήμα, ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, υποχρεούται να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, προκειμένου να επιλυθεί το ανωτέρω ερμηνευτικό ζήτημα, ιδίως εφόσον σκοπεύει να αποκλίσει συναφώς από τη νομολογία του OLG Koblenz (εφετείου Koblenz, Γερμανία) (απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2012, 12 U 1528/11).

[παραλειπόμενα] [παρατηρήσεις επί της εθνικής διαδικασίας]

II)

Η διαδικασία πρέπει να ανασταλεί, σύμφωνα με το άρθρο 148 του ΖΡΟ (κώδικα πολιτικής δικονομίας), προκειμένου να υποβληθεί στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το προδικαστικό ερώτημα που διατυπώνεται στο διατακτικό της παρούσας διάταξης υπό 2. Τούτο δε διότι η έφεση της ενάγουσας είναι παραδεκτή και η βασιμότητά της εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', και του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: κανονισμός 1215/2012) και/ή από το αν το πρωτοδίκως επιληφθέν δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία.

1. Η έφεση της ενάγουσας κατά της απόφασης του Amtsgericht München (ειρηνοδικείο Μονάχου) [παραλειπόμενα] είναι παραδεκτή. [παραλειπόμενα] [παρατηρήσεις]
2. Η βασιμότητα της έφεσης εξαρτάται από το ζήτημα αν το Amtsgericht München (ειρηνοδικείο Μονάχου) ορθώς έκρινε ότι στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', και του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012.
 - 2.1. Το σχετικό νομικό πλαίσιο της Ένωσης έχει ως εξής:

- αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 1215/2012:

(15) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Η δωσιδικία αυτή θα πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των διαδίκων δικαιολογεί άλλο συνδετικό στοιχείο. Η κατοικία των

νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

[...]

(18) Στις συμβάσεις ασφάλισης, καταναλωτών και εργασίας είναι σκόπιμο να προστατεύεται το αδύναμο μέρος με ευνοϊκότερους για τα συμφέροντά του κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας.

- άρθρο 11 του κανονισμού 1215/2012:

1. Ένας ασφαλιστής ο οποίος έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί:

α) ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου έχει την κατοικία του·

β) σε άλλο κράτος μέλος, εφόσον την αγωγή έχει ασκήσει ο αντισυμβαλλόμενος του ασφαλιστή, ο ασφαλισμένος ή δικαιούχος, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του ενάγοντος· ή

γ) αν πρόκειται για συνασφαλιστή, ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους μέλους, στο οποίο έχει εναχθεί ο κύριος ασφαλιστής.

2. Όταν ο ασφαλιστής δεν έχει κατοικία στο έδαφος κράτους μέλους, αλλά διαθέτει υποκατάστημα, πρακτορείο ή οποιαδήποτε άλλη εγκατάσταση σε κράτος μέλος, θεωρείται, για διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευσή τους, ότι έχει την κατοικία του στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

- άρθρο 13 του κανονισμού 1215/2012:

1. Σε υποθέσεις ασφάλισης αστικής ευθύνης, ο ασφαλιστής μπορεί επίσης να προσεπικληθεί ενώπιον του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της αγωγής του ζημιωθέντος κατά του ασφαλισμένου, αν το δίκαιο του δικαστηρίου το επιτρέπει.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 10, 11 και 12 εφαρμόζονται σε περίπτωση ευθείας αγωγής του ζημιωθέντος κατά του ασφαλιστή, εφόσον η ευθεία αγωγή επιτρέπεται.

- 2.2. Βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012, ο ζημιωθείς που προβάλλει δικαίωμα ευθείας αγωγής κατά ασφαλιστή μπορεί να ασκήσει αγωγή ενώπιον δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει των άρθρων 10 έως 12 του κανονισμού 1215/2012. Το δε άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1215/2012 παρέχει τη δυνατότητα άσκησης αγωγής ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας

του λήπτη της ασφάλισης και, ως εκ τούτου, –διά της παραπομπής του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012– στον τόπο κατοικίας του ζημιωθέντος.

Η ενάγουσα προβάλλει, χωρίς τούτο να αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων, δικαίωμα ευθείας αγωγής κατά της εναγομένης ως εταιρίας ασφάλισης του έτερου εμπλεκόμενου στο ατύχημα οχήματος έναντι της αστικής ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (στο εξής: κανονισμός Ρώμη II), σε συνδυασμό με το άρθρο 7.1, παράγραφος 2, και τα άρθρα 1.1 και 143 του ισπανικού *Ley sobre responsabilidad civil y seguro en la circulación de vehículos a motor* (στο εξής: LRCSCVM), εξ υποκαταστάσεως σε δικαίωμα σύμφωνα με το άρθρο 19 του κανονισμού Ρώμη II σε συνδυασμό με το άρθρο 76 του *Bundesbeamtenengesetz* (BBG) (νόμου περί ομοσπονδιακών υπαλλήλων). Τούτο δε διότι η ενάγουσα είναι –ομοίως αδιαμφισβήτητα– εργοδότη της ζημιωθείσας από το ατύχημα δημοσίου υπαλλήλου, η οποία συνέχισε –επίσης αδιαμφισβήτητα–, κατά τη διάρκεια της ανικανότητας της ζημιωθείσας προς εργασία εξαιτίας του ατυχήματος, να της καταβάλλει αποδοχές ύψους 1.432,77 ευρώ.

2.3. Το κρίσιμο ζήτημα είναι πλέον αν η ενάγουσα, η οποία ασκεί αγωγή εξ υποκαταστάσεως σε δικαίωμα της αρχικώς ζημιωθείσας από το ατύχημα υπαλλήλου, μπορεί να επικαλεστεί το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', και το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012.

Όσον αφορά τους κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας, ο κανονισμός 1215/2012 –όπως και ο προϊσχύσας κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 της 22ας Δεκεμβρίου 2000 (στο εξής: κανονισμός 44/2001)– στηρίζεται στις ακόλουθες θεμελιώδεις παραδοχές: κατά την αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού 1215/2012, οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσίδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Κατά την αιτιολογική σκέψη 18 του εν λόγω κανονισμού, στις συμβάσεις ασφάλισης, καταναλωτών και εργασίας είναι σκόπιμο να προστατεύεται το ασθενέστερο μέρος με ευνοϊκότερους για τα συμφέροντά του κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας.

2.4. Εξ όσων προκύπτει, το Δικαστήριο, σε τρεις αποφάσεις του, ήτοι στις προμνησθείσες αποφάσεις *Vorarlberger Gebietskrankenkasse* και *MMA IARD*, καθώς και στην απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2018, *Hofsoe* (C-106/17, EU:C:2018:50), έχει ήδη αναπτύξει τις ακόλουθες βασικές αρχές για την εκπλήρωση των σκοπών, αφενός, της προστασίας του ασθενέστερου διαδίκου, που επιδιώκεται από τα άρθρα 10 έως 13 του κανονισμού 1215/2012 (και από τις πανομοιότυπες προϊσχύσασες διατάξεις του κανονισμού 44/2001), και, αφετέρου, της ικανοποίησης της ανάγκης προβλεψιμότητας όσον αφορά το έχον διεθνή δικαιοδοσία δικαστήριο:

Συγκεκριμένα, όλοι όσοι δραστηριοποιούνται οι ίδιοι επαγγελματικά στον ασφαλιστικό κλάδο, είτε ως ασφαλιστές είτε ως οργανισμοί υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης (προμνησθείσα απόφαση Vorarlberger Gebietskrankenkasse) είτε ως κατ' επάγγελμα εκδοχείς απαιτήσεων (προμνησθείσα απόφαση Hofsoe), δεν χρῆζουν προστασίας και, ως εκ τούτου, δεν απολαύουν της προστασίας που παρέχουν τα άρθρα 10 επ. του κανονισμού 1215/2012 κατά την επιλογή του *forum actoris*, τούτο δε ανεξαρτήτως του αν η ισχύς τους στην αγορά ή η οικονομική τους ισχύς είναι συγκρίσιμη με της εναγόμενης ασφαλιστικής εταιρίας.

Αντιστρόφως, όλοι όσοι δεν δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στον ασφαλιστικό κλάδο, αλλά ασκούν αγωγή εξ υποκαταστάσεως σε δικαιώματα του ζημιωθέντος, π.χ. λόγω κληρονομικής διαδοχής ή λόγω συνέχισης της καταβολής αποδοχών, πρέπει να θεωρούνται οι ίδιοι ως «ζημιωθέντες» κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012 και να απολαύουν του *forum actoris* των άρθρων 10 επ. του κανονισμού 1215/2012. Τούτο ισχύει, ομοίως, χωρίς να απαιτείται η κατά περίπτωση εξέταση της ανάγκης προστασίας. Το Δικαστήριο έχει επισημάνει συναφώς (προμνησθείσα απόφαση MMA IARD, σκέψεις 34 επ.) τα εξής:

«Επιπλέον, όπως επισήμανε το αιτούν δικαστήριο με την απόφασή του περί παραπομπής, η κατά περίπτωση εξέταση του ζητήματος αν ο εργοδότης ο οποίος εξακολουθεί να καταβάλλει τον σχετικό μισθό μπορεί να θεωρηθεί “ασθενέστερος διάδικος” ώστε να είναι δυνατό να εμπίπτει στην έννοια του “ζημιωθέντος”, κατά το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, θα δημιουργούσε κίνδυνο υπάρξεως ανασφάλειας δικαίου και θα αντέβαινε στον σκοπό του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 11 του κανονισμού αυτού, κατά την οποία οι κανόνες δικαιοδοσίας πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας.

Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, οι εργοδότες που υπεισέρχονται στα δικαιώματα αποζημιώσεως των υπαλλήλων τους μπορούν, ως πρόσωπα τα οποία υπέστησαν ζημία και ανεξάρτητα από το μέγεθός τους και από τη νομική μορφή τους, να επικαλεσθούν τις ειδικές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στα άρθρα 8 έως 10 του εν λόγω κανονισμού.

Συγκεκριμένα, ο εργοδότης ο οποίος έχει υπεισέλθει στα δικαιώματα του υπαλλήλου του καθόσον κατέβαλε τον μισθό του τελευταίου κατά τη διάρκεια μιας περιόδου ανικανότητάς του προς εργασία και ο οποίος, υπό την ιδιότητα αυτή και μόνον, ασκεί αγωγή εξαιτίας της ζημίας που ο ως άνω υπάλληλος έχει υποστεί, μπορεί να θεωρηθεί ως ασθενέστερος απ' ό,τι ο ασφαλιστής κατά του οποίου στρέφεται η αγωγή αυτή και, επομένως, μπορεί να θεωρηθεί ότι ο εν λόγω εργοδότης απολαύει της

δυνατότητας να ασκήσει την αγωγή αυτή ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο έχει την εγκατάστασή του.

Συνεπώς, ένας εργοδότης που έχει υπεισέλθει στα δικαιώματα μισθωτού του ο οποίος είναι ζημιωθείς εξαιτίας τροχαίου ατυχήματος, και στον οποίο εξακολούθησε να καταβάλλει μισθό, μπορεί, υπό την ιδιότητα του “ζημιωθέντος”, να ασκήσει αγωγή κατά του ασφαλιστή του εμπλεκόμενου στο εν λόγω ατύχημα οχήματος ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο έχει την εγκατάστασή του, εφόσον η ευθεία αγωγή επιτρέπεται.

[...]

Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 44/2001, σε συνδυασμό με το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, έχει την έννοια ότι ένας εργοδότης εγκατεστημένος σε ένα πρώτο κράτος μέλος, ο οποίος εξακολούθησε να καταβάλλει μισθό σε υπάλληλό του που ήταν απών κατόπιν της επελεύσεως τροχαίου ατυχήματος και ο οποίος υπεισήλθε στα δικαιώματα του εν λόγω υπαλλήλου έναντι της ασφαλιστικής εταιρίας που κάλυπτε την αστική ευθύνη που προέκυψε για το εμπλεκόμενο στο ατύχημα όχημα, η οποία με τη σειρά της είναι εγκατεστημένη σε ένα δεύτερο κράτος μέλος, δύναται, υπό την ιδιότητα του “ζημιωθέντος”, κατά την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως, να ασκήσει αγωγή κατά της εν λόγω ασφαλιστικής εταιρίας ενώπιον των δικαστηρίων του πρώτου κράτους μέλους, εφόσον η ευθεία αγωγή επιτρέπεται.»

Ταυτόχρονα όμως, δεδομένου ότι οι παρεκκλίσεις από την αρχή της δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου έχουν εξαιρετικό χαρακτήρα και πρέπει να ερμηνεύονται στενά, δεν πρέπει να καταλαμβάνουν πρόσωπα για τα οποία δεν δικαιολογείται η παροχή της προστασίας αυτής (προμνησθείσες αποφάσεις Hofsoe, σκέψη 41, και CNP, σκέψη 39). Μολονότι κατά κανόνα δεν απαιτείται η διενέργεια συγκεκριμένης κατά περίπτωση εξέτασης και στάθμισης όσον αφορά τη δομικά ασθενέστερη θέση και/ή την ανάγκη προστασίας για τους σκοπούς της εφαρμογής των άρθρων 10 επ. του κανονισμού 1215/2012, πρέπει να θεωρηθεί ότι ανισορροπία κατά την έννοια των διατάξεων αυτών δεν υφίσταται, τουλάχιστον σε γενικές γραμμές, όταν η αγωγή δεν αφορά ασφαλιστή έναντι του οποίου τόσο ο ασφαλισμένος όσο και ο ζημιωθείς πρέπει να θεωρούνται ασθενέστεροι [απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Δεκεμβρίου 2021, BT (Προσεπίκληση του ασφαλισμένου), C-708/20, EU:C:2021:986, σκέψη 33].

- 2.5. Επομένως, διαπιστώνεται, αφενός, μια αφηρημένη και γενικού χαρακτήρα εξέταση της ανάγκης προστασίας στο πλαίσιο των άρθρων 10 επ. του κανονισμού 1215/2012, στο πλαίσιο της οποίας, σε ορισμένες περιπτώσεις – και μάλιστα, εντός των κατηγοριών αυτών, ανεξάρτητα από τη

συγκεκριμένη ύπαρξη ασθενούς θέσης και/ή ανάγκης προστασίας σε σχέση με τον ασφαλιστή έναντι του οποίου προβάλλεται η αξίωση, η ύπαρξη ανάγκης προστασίας πρέπει είτε να γίνεται δεκτή (ήτοι σε περίπτωση υποκατάστασης των κληρονόμων ή εργοδοτών στα οικεία δικαιώματα) είτε να μη γίνεται δεκτή (ήτοι σε περίπτωση οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης ή κατ' επάγγελμα δραστηριοποιούμενων στον ασφαλιστικό κλάδο εκδοχέων). Αφετέρου όμως, η κατηγοριοποίηση ακριβώς αυτή υποδηλώνει ότι, στο πλαίσιο μιας τυποποιητικής εξέτασης, η απαίτηση της προβλεψιμότητας, όπως διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 15, μπορεί να λαμβάνεται επαρκώς υπόψη και ταυτόχρονα να καταλείπεται περιθώριο διαφύλαξης του εξαιρετικού χαρακτήρα.

Ως εκ τούτου, το OLG Koblenz (εφετείο Koblenz, Γερμανία), στην προμνησθείσα απόφαση 12 U 1528/11, έκρινε ότι δεν είχε διεθνή δικαιοδοσία επί αγωγών ομόσπονδου κράτους ενός κράτους μέλους βάσει των –πανομοιότυπου περιεχομένου με το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', και το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2021– διατάξεων του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', και του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, με το σκεπτικό ότι ένα ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας δεν είναι ασθενέστερο ούτε έχει λιγότερη νομική πείρα σε σχέση με έναν ασφαλιστή και ότι η θέση του μπορεί να συγκριθεί με εκείνη ενός οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης.

Αντιθέτως, το Δικαστήριο, δέχθηκε, στην προμνησθείσα απόφαση MMA IARD, τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας επί αγωγών που ασκούνται από νοσοκομειακό οργανισμό ο οποίος αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, ως εργοδότη, κατόπιν νόμιμης υποκατάστασης λόγω της συνέχισης καταβολής των αποδοχών του υπαλλήλου του· εντούτοις, ο ενάγων στην εν λόγω υπόθεση οργανισμός δημοσίου δικαίου δεν ήταν ο ίδιος ούτε ομόσπονδο κράτος ούτε, κατά μείζονα λόγο, κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ακριβώς το κριτήριο της ιδιότητας του υποκειμένου του διεθνούς δικαίου φαίνεται ότι μπορεί να διαπιστωθεί με αρκούντως αφηρημένο τρόπο ώστε να μπορεί να τηρηθεί η απαίτηση της προβλεψιμότητας όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία.

3. Στο πλαίσιο αυτό, το κεντρικό ζήτημα που πρέπει να επιλυθεί για την έκδοση απόφασης επί της έφεσης της ενάγουσας είναι κατά πόσον το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', και το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012 μπορούν, παρά τον εξαιρετικό τους χαρακτήρα, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ακόμη και κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί το ίδιο, ως εργοδότης ο οποίος συνέχισε να καταβάλλει τις αποδοχές υπαλλήλου του, που κατέστη (προσωρινά) ανίκανος προς εργασία λόγω τροχαίου ατυχήματος, και έχει υποκατασταθεί στα δικαιώματα του υπαλλήλου του έναντι της εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος εταιρίας στην οποία είναι ασφαλισμένο το όχημα που ενεπλάκη στο εν λόγω ατύχημα έναντι αστικής ευθύνης, να ασκήσει αγωγή κατά της ασφαλιστικής εταιρίας ως «ζημιωθείς», κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης, ενώπιον

του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του υπαλλήλου που κατέστη ανίκανος προς εργασία, εφόσον η ευθεία αγωγή επιτρέπεται. Επομένως, η ερμηνεία ενός κανονισμού αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς και έχει καθοριστική σημασία για την έκβαση της έφεσης.

Κατά συνέπεια, πρέπει να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, με αντικείμενο το ερμηνευτικό ζήτημα που αναφέρεται στο διατακτικό της παρούσας διάταξης υπό 2.

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ